

TLAČOVÁ SPRÁVA č.12 - sezóna 2018/2019

Totiková: Molièra mám rada od školy

Režisérka o návrate Molièra po pätnástich rokoch

Prvou premiérou Štátneho divadla Košice v novom roku bude v piatok 18. januára na Malej scéne ŠD Košice uvedenie hry Škola žien z pera majstra komédie Jeana B. P. Molièra v réžii Adriany Totikovej. O Molièrovi, Ktorý sa na košické javisko vracia po pätnástich rokoch, o jeho hre a inscenačných zámeroch s režisérkou hovoril dramaturg predstavenia Michal Baláž.

Prečo si sa rozhodla siahnuť po Molièrovi, po klasickej (a navyše veršovanej!) komédii? V kontexte tvojej tvorby a autorskej profilácie tento dramaturgický krok vyzerá netradične.

Molièra mám rada od školy. Asi preto, že aj ja som veľká humoristka a komediantka. Rada vystrájam, prehánam, predvádzam scény a reprodukujem zážitky. Takže kto iný ako majster komédie Molière by mal byť objektom môjho záujmu? Škola žien bola na Slovensku inscenovaná veľmi málo, preto verím, že bude istým spôsobom pre divákov aj objavná.

V dnešnej post-post modernej dobe je koncepcia, ktorú si si pri inscenovaní zvolila - teda urobiť veršovanú, kostýmovú, dobovú klasiku - skoro až na hranici „experimentu“ v zmysle, ako (a či) to súčasný divák prijme. Čo ťa viedlo k rozhodnutiu zvoliť tento inscenačný postup?

Spoločne dúfame, že to bude pre divákov zážitok, vidieť divadlo esteticky „plné“. Dlhodobu sa venujem súčasnej dráme a začala som túžiť po klasike. Takej akú som na VŠMU študovala. A povedala som si, že ja i diváci si zaslúžime pekné divadlo, s parádou v každej zložke. Výtvarnej, hudobnej, pohybovej aj literárnej či hereckej. Pevne verím, že naša Škola žien je naozaj „podívaná“.

Text je síce zasadený do doby, v akej vznikol, no istý posun tam je - aký?

Predstavila som si, aké by to asi bolo, keby pán Molière ako divadelník - kočovník prišiel v čase vzniku hry do Košíc, resp. do Abova a režíroval túto hru práve tu v tomto regióne. Je to vzrušujúca predstava. Tá dala jasný rámec aj zadanie všetkým tvorcom. Na javisku teda divácividia „autorský historizmus“. Všetci vychádzame z dobového a regionálneho pátrania po faktoch, ale autorsky ho pretvárame.

Je tam ešte jedna drobná, no predsa dôležitá zmena oproti originálu...

Postavu Chrysalda, Arnolfovho priateľa sme nahradili kamarátkou ženou, ktorá je vždy nablízku, dobre mu radí a z kamarátstva to u Katalin prerástlo do túžby po vzťahu s Arnolfom.

Čím je Molièrova hra pre teba aktuálna a zaujímavá aj dnes?

Molière je nielen v Škole žien, ale aj v iných jeho hrách stále živý. Odhaľuje ľudské archetypy, ktoré sú večné. Je nekompromisný, pravdivý, úprimný a predovšetkým skvelý pozorovateľ. Nezmŕkne žiadnu z postáv, všetky majú chyby a nedokonalosti. To je krásne, ľudské, bytostné.

Pracovala si aj na úprave textu - na aké úskalía si pri tejto fáze natrafila?

Často som si vravela, že aká škoda, že nepijem víno, možno by to veršovanie išlo ľahšie. Bola to však profesionálna výzva, za ktorú som spätne vďačná. Teraz sa už nebudem báť pracovať ani so stredovekou legendou alebo antickým textom.

Identifikuješ sa pri inscenovaní s nejakou postavou, charakterom?

V každej postave mi je niečo sympatické. Dokonca aj pri žiarlivcovi Arnolfovi ma fascinuje jeho húževnatosť, mladý Horác je roztomilý rojko a ja tiež. Agnesa je odhodlaná vzdelávať sa a pracovať na sebe, no a naša vymyslená Katalin je múdra a skúsená žena, ktorá hľadá pravú lásku, chce byť partnerkou, manželkou a možno matkou...

Pri výbere tvorivých partnerov a kolegov si veľmi náročná a dlhodobo si „buduješ“ okruh spolupracovníkov - do akej miery je pre teba participácia zvyšku tímu dôležitá z hľadiska tvojho autorského ega?

Čítala som, že talent režiséra spočíva v schopnosti postaviť kvalitný tvorivý tím. Pri inscenácii Škola žien poviem, že je mimoriadny! Svojich tvorivých spolupracovníkov (výtvarníkov, dramaturgov, hudobníkov, choreografov) si mimoriadne vážim a rešpektujem. Niekedy musím povedať nie, alebo naopak na nejakú požiadavku pritlačiť. Dôvodom však nie je moje ego, ale to, že strážim inscenáciu ako celok. Ja osobne si nepripadám až taká náročná, ale hovoria to o mne. Divákovi nikdy nechcem odovzdať polotovár, a preto som v mnohých veciach detailista.

Je pravda, že Škola žien bola v dobe uvedenia „mainstreamová“ a dalo by sa povedať, že až vysoko komerčná záležitosť. Dnes sa uvedenie tejto hry môže považovať za umeleckú alternatívu voči divácky orientovanej a komerčne motivovanej filmovej a televíznej tvorbe. No ty „bojuješ“ na oboch frontoch. Čo to do tvojho života prináša (a čo - ak vôbec niečo - to z neho odnáša)?

Divadlo je rozkoš a slobodné pole pôsobnosti. Komerčným či televíznym alebo reklamným pôsobením si privyrábajú umelci všetkých druhov. Nebezpečenstvo týchto spoluprác je v tom, aby umelec nezačal myslieť plocho a jednoznačne a aby sa nestal závislý na pohodlnosti či peniazoch. Keď som bola v televízii nováčik, povedali mi, že sa k divadlu už nevrátim, ale nie je to pravda. Z divadla som tvorivo ani nikdy neodišla. Je to vzrušujúci živý proces a bez divadla, skúšobného procesu neviem žiť. Divadlo nie je rýchlokvasená záležitosť a ak je, vždy je to cítiť. V televízii sa to dá oklamať. Pri predstavení je úžasné, že s hercami, tvorcami aj pracovníkmi divadla dýchate jeden vzduch. Ste bytostnou súčasťou príbehu. Či už je dramatický, dojímavý alebo komický... Divadlo preto nesmie byť nuda ale zážitok.

7.1.2019

Svjatoslav Dohovič, web editor a PR